

ПРЕДГОВОРЪ

къмъ настоящето издание

Първиятъ отъ по-голѣмитѣ трудове на покойния професоръ Д-ръ К. Иречекъ бѣше неговата „История на българитѣ“, която той издаде на чешки презъ 1875 г. въ отдѣлни връзки и едновременно въ нѣмски преводъ, който излѣзе на 1. януарий 1876 г.

Тоя капиталенъ за времето си, добросъвестенъ и съ голѣмо умение съставенъ наученъ трудъ, за който Иречекъ получи докторска титла отъ чешкия университетъ въ Прага и къмъ който се отнесе съчувствено и съ заслужени похвали цѣлиятъ ученъ свѣтъ, биде посрѣщнатъ съ ентузиазъмъ най-напредъ отъ одескитѣ българи. Тѣ най-добре оцениха както неговата важностъ и значение като пръвъ опитъ за пълно изложение историята на българитѣ по наученъ методъ, така и неговата навременностъ въ момента, когато въпросътъ за тежкото и непоносимо положение на българския народъ бѣ станалъ достояние на цѣлия свѣтъ, а въ Русия освобождението на България бѣ се преобърнало въ желание на цѣлия руски народъ. Движими отъ чувство на дълбока признателностъ къмъ съставителя на тая история, одескитѣ българи му изпратиха благодарителенъ адресъ, който наскоро следъ обявяването на руско-турската война (1877—1878), презъ м. августъ 1877 г. билъ връченъ Иречеку отъ ректора на чешкия университетъ въ Прага, между чиито професори Иречекъ се числилъ тогава като приватъ доцентъ.

На тоя адресъ презъ декемврий сжщата година Иречекъ изпратилъ не по-малко прочувствуванъ отговоръ, въ който, като благодари за оказаната нему честь и посочва заслугитѣ на одескитѣ българи за пробуждането на тѣхнитѣ съотечественици, между другото пише: „Когато преди нѣколко години, подбужданъ отъ спомена, примѣра и дѣлата на моя незабравимъ дѣдо, Павелъ Иосифъ Шафарикъ, азъ почнахъ да се занимавамъ съ езицитѣ и историята на славянскитѣ народи, особено внимание обърнахъ върху българския народъ, защото той бѣ повече отъ другитѣ пренебрегнатъ и по-малко отъ другитѣ известенъ. Като живѣхъ него време въ Виена, азъ се запознахъ съ българскитѣ търговци и у тѣхъ за пръвъ пжтъ чухъ звуковетѣ на българския езикъ и за пръвъ пжтъ въ живота си видѣхъ български книги и списания. И по тоя начинъ сждено било, щото първиятъ отъ моитѣ по-значителни трудове да бжде историята на българския народъ“. Целта, съ която Иречекъ се завзелъ да напише тая история, била „да освѣтли въ своята книга безпристрастно и съгласно съ тогавашното състояние на науката миналото на тоя нѣкога славенъ и мощенъ народъ, а въ новитѣ времена, поради неблагоприятнитѣ за него обстоятелства, свършено забравенъ“. И наистина, въ страшната 1876 година, когато българскиятъ народъ бѣ подложенъ на най-тежки изпитания и се заплашваше съ пълно унищожение,